

Kommunal- og Moderniseringsdepartement
postmottak@kmd.dep.no

Dáhton: 03.02.2020

Min 19/05097-3
čujuhus:

Din
čujuhus:

Høringssvar til høring om forslag til endringer i sameloven mv. (konsultasjoner) og utkast til veileder for kommuner og fylkeskommuner

1. Generelle bemerkninger

Kirkerådet takker for muligheten til å uttale seg om denne saken. Saken inngår i Den norske kirkes portefølje for urfolksarbeid hvor Samisk kirkeråd er fagorgan. Arbeid med urfolkssaker er tett knyttet til menneskerettigheter, noe Den norske kirke har forpliktet seg på å jobbe med. Dette arbeidet ble spesielt løftet gjennom en sak om menneskerettigheter på Kirkemøtet i 2014 (KM 9/14).

Kirkemøtet gav uttrykk for at «Den norske kirke har et særlig ansvar for å løfte fram urfolks rettigheter generelt, og det samiske folks rettigheter spesielt». Som en oppfølging av Kirkemøtets sak ble det sendt brev den 18. november 2015 fra Samisk kirkeråd til Kommunal- og regionaldepartementet, med en uttalelse om rettighetssituasjonen i Norge. Her ble det referert til behandlingen på Kirkemøtet, og det ble påpekt at Norge har mye ugjort i oppfølgingen av samiske rettighetsspørsmål.

Forslaget til endring av sameloven er et skritt i riktig retning, det vil etter vårt syn utvide rommet for samers rettigheter i Norge. Forslaget omfatter også forvaltningen som er nærmest samers liv på lokalt og regionalt nivå. Dette vil fornye praksisen til forvaltningen som betyr endringer i arbeidsformer for organer dette angår. Utkast til konsultasjonsveileder gir god oversikt og en god hjelp for beslutningstakere til å forstå hva dette handler om. Det kan vurderes om det er formålstjenlig å gi ytterligere informasjon om hva konsultasjon handler om, for eksempel med folkemøter.

Saken handler også om enkeltmenneskers verdighet i møte med systemer som historisk sett ikke alltid har vært til fordel for samiske enkeltpersoner. Å bli møtt med respekt for sitt språk og sin kultur i et majoritetssamfunn er svært viktig. Lovforslaget vil i større grad sikre at

myndighetene utøver dette tilstrekkelig, ikke bare på statlig nivå, men også på lokalt og regionalt nivå.

De lokale og regionale organene blir med dette i større grad ansvarliggjort i sin forvaltning av samiske saker. Et eksempel er undervisning i og på samiske språk hvor krav om konsultasjoner vil sikre større forutsigbarhet for samiske barn og unges rettigheter til samiskundervisning.

2. Juridisk utvikling

Kirkerådet er tilfreds med at denne loven vil bety en ytterligere sikring av samers rettigheter, også på regionalt og lokalt nivå. Dette er samtidig en del av en forventet juridisk utvikling, da konsultasjoner med regionale og lokale organer er en del av ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater som Norge som stat har ratifisert (Art.6 b). Dette inngår også under Grunnloven §108 som pålegger staten å legge til rette for utvikling av samisk språk, kultur og samfunnsliv. Forslaget er med andre ord en utdyping av allerede vedtatt lovverk.

Vedlagte forslag til veileder forklarer på en god måte hva denne lovendringen vil handle om. Den forklarer hva dette handler om i praksis for forvaltningen, spesielt i kommunene. Det er derfor positivt at en veileder med tenkte eksempler på aktuelle saker som kan berøre samer og samiske interesser også er lagt til høring. Veilederen tydeliggjør hvordan loven kan brukes i ulike saker som omhandler samer på ulike forvaltningsnivå.

Inkludering av regionalt og lokalt nivå i loven gjør at dette i større grad kan være til gagn for enkeltpersoner med samisk bakgrunn. Loven vil også sikre større forutsigbarhet for de som forvalter ulike typer tjenestetilbud for samer i kommuner og fylkeskommuner.

3. Eksempel på konsultasjoner i praksis - Den norske kirke og samiske saker

Kirkerådet ønsker også å gi eksempel på at egen praksis ligner på de mulige samhandlingsformene som tegner seg i framlagte veileder.

De sentralkirkelige råd er Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd. Sekretariatene for rådene er felles, og har kontor i Oslo og Tromsø. Samisk kirkeråd er Kirkerådets fagorgan i samiske saker og i urfolkssaker, og representerer Den norske kirke offisielt i disse sakene. Samisk kirkeråd representerer også Den norske kirke på internasjonalt nivå når det gjelder urfolkssaker. Samisk kirkeråd ble opprettet i 1992 for at samer som urfolk skulle ha en stemme i Den norske kirke. Likeverdig behandling av samer er viktig for Den norske kirke.

Som en følge av dette er det en innarbeidet administrativ praksis utfra at Samisk kirkeråd er likeverdig de andre rådene. Samisk kirkeråd blir konsultert i alle saker som har med samer og urfolk å gjøre. Dette kan være alt fra innspill til saksbehandling, til at Samisk kirkeråd selv uttaler seg om samiske saker og urfolkssaker offentlig, på vegne av Den norske kirke. Samisk kirkeråd kan også på eget initiativ fremme saker til ulike råd og utvalg.

Kirkerådet vil fremheve at dette har vært arbeidsform som har fungert godt. Dette gir forutsigbarhet, og det har ikke minst styrket Den norske kirke i sin helhet ved at hensynet til samers selv- og medbestemmelse sikres gjennom likeverdighet på sentralkirkelig nivå.

4. Avsluttende merknader

Kirkerådet mener lovforslaget er et viktig skritt i riktig retning når det gjelder samers rettigheter i Norge. Det er positivt at det lages lover som forplikter regionale og lokale organer til å ta hensyn til samiske forhold. Det er et skritt videre i å utvikle administrativ praksis på alle nivåer der samiske rettigheter blir tatt hensyn til. Dette er i tråd med sentrale lovverk og forpliktelser Norge er pålagt gjennom internasjonale konvensjoner.

Menneskeverdet er helt grunnleggende i kristen tro. Det er derfor viktig for kirken å peke på hensynet til enkeltmenneskers verdighet når de møter ulike myndigheter og forvaltningsorganer.

Kirkerådet mener at dette forslaget vil styrke verdigheten for samer i møte med ulike forvaltningsorgan. Det forventes at det i etterkant jobbes godt med forvaltningspraksis i kommunene og i de ulike regionale og statlige forvaltningsorganene. Dette vil komme den samiske befolkningen til nytte, men dette vil også gjøre det mer forutsigbart og stabilt for forvaltningen i møte med ulike samiske interesser.

Ustitlaš dearvuodáiguin

Ingrid Vad Nilsen
Direktør

Risten Turi Aleksandersen
Generalsekretær Samisk kirkeråd

Dokumeanta lea dohkkehuvvon elektrovnnalaččat, dan dihte das ii leat vuolláičála.

Čujuhusat::

Kommunal- og Moderniseringsdepartement postmottak@kmd.dep.no